

SODOBNE DRUŽBE
(29. januar 2008)

NATANČNO PREBERITE NAVODILA !

1. Pri izpolnjevanju listov za odgovore uporabljajte **svinčnik**.
2. Na listu za odgovore označite različico vprašalnika, na katerega odgovarjate, tako da **pri napisu »Različica vprašalnika« pobarvate B**.
3. **Označite vaš študijski status**. Izredni študenti in tisti, ki opravljate diferencialni izpit, pobarvajte krožec pred besedama »Izredni študent«. Vsi, ki imate status rednega študenta(-ke), pobarvajte krožec pred besedama »Redni študent«.
4. Vaše **odgovore na izpitna vprašanja vpišite** na mesta za odgovore od 1 do 20 na listu za odgovore, tako da **pobarvate krožec z ustrezno črko**. Pri vpisovanju odgovorov **upoštevajte navodila na listu za odgovore**.
5. Na vsako izpitno vprašanje je možen le en pravi odgovor. Pravilni odgovori na vprašanja prinesejo po dve točki. Napačni odgovori se ocenjujejo z negativnimi točkami (pol točke za vsak napačen odgovor).
6. **Če pri posameznem vprašanju ne želite izbrati nobenega odgovora, označite x**. Tako označen odgovor ne bo prinesel niti pozitivnih, niti negativnih točk.

1. Kdaj in kje se začne zgodovinski proces oblikovanja nacionalnih držav?
A) Konec dvajsetega stoletja po razpadu evropskih socialističnih režimov
B) Sredi dvajsetega stoletja ob dekolonizaciji Afrike
C) Sredi dvajsetega stoletja ob dekolonizaciji Latinske Amerike
D) Konec osemnajstega stoletja v Evropi
2. S katerim pogledom na sodobne družbe se povezuje pojem velike pripovedi (*meta-narratives*)?
A) marksističnim
B) determinističnim
C) postmodernističnim
D) redukcionističnim
3. Za družbeni položaj oseb, ki se v družboslovni literaturi pogosto označujejo kot *nouveau riche*, je značilen/-o/-a(,)
A) visok ekonomski položaj in nizek družbeni ugled
B) visoka skladnost med njihovim ekonomskim, kulturnim in simbolnim kapitalom
C) visok kulturni kapital in malo ekonomskega kapitala
D) da je njihov družbeni položaj nižji kot položaj njihovih staršev
4. Za I. Wallersteinovo teorijo svetovnega sistema je značilno, da svet obravnava holistično (*holistically*). To pomeni, da
A) za izhodišče svoje analize jemlje nacionalne države
B) po njegovem mnenju svetovni sistem dejansko ne obstaja, ampak je le konstrukt globaliziranih množičnih medijev
C) svet obravnava kot integrirano celoto
D) svet obravnava kot integrirano kulturno celoto, ne pa tudi kot integrirano ekonomsko celoto
5. Michael Burawoy razlikuje med štirimi tipi sociologije - profesionalno, kritično, aplikativno (*policy sociology*) in
A) javno sociologijo
B) nacionalno sociologijo
C) globalno sociologijo
D) glokalno sociologijo
6. S katerim od naslednjih vprašanj so se posebno pogosto ukvarjali sociologi in drugi družboslovci (takoj) po koncu druge svetovne vojne?
A) Z Veliko gospodarsko krizo (Great Depression)
B) Z industrializacijo zahodnoevropskih držav
C) Z svetovnimi delitvami, ki jih je prinesla »Železna zavesa«
D) Z ekološkimi problemi
7. Amnesty International je
A) prostovoljna diaspora
B) transnacionalna nevladna organizacija
C) transnacionalna gospodarska družba
D) transnacionalna organizacija, v kateri so povezane policije številnih nacionalnih držav
8. Marxova in Engelsova analiza kapitalizma je vključevala idejo, da
A) se v afriških državah nikoli ne bo mogel uveljaviti kapitalistični način proizvodnje
B) se bo konflikt med kapitalisti in delavci v ekonomsko razvitih kapitalističnih državah postopoma polegel in spremenil v medrazredno sodelovanje
C) se bo kapitalizem zaradi svoje ekspanzivnosti prej ali slej uveljavil na globalni ravni
D) je kapitalizem eden od pomembnih dejavnikov, ki so sprožili procese protoglobalizacije
9. M. Weber je z metaforo o železni kletki (*»iron cage«*) hotel opozoriti na
A) dejstvo, da je gospodarski vzpon ZDA temeljil na suženjskem delu
B) naraščajoč pomen birokratskih organizacij v modernih družbah
C) naraščajoč pomen vrednotne racionalnosti (*value rationality*) v kapitalističnih družbah
D) pogosto prisotnost anomalije in naraščanje samomorilnosti v sodobnih družbah

10. Pojem brikolaž (*bricolage*) je pri raziskovanju potrošniškega vedenja povezan predvsem z/s
- tezo, da smo ljudje kreativni (tudi) kot potrošniki
  - trditvijo, da transnacionalne gospodarske družbe močno vplivajo na homogenizacijo okusa potrošnikov
  - trditvijo, da množična potrošnja pomeni konec razredne družbe
  - idejo, da je v potrošniški družbi uporabna vrednost dobrin pomembnejša kot njihova simbolna vrednost
11. M. Weber je ugotovil tesno povezanost med protestantizmom in vzponom kapitalizma, vendar je hkrati poudarjal, da
- se bo v razvitem kapitalizmu naraščajoča moč protestantizma kazala predvsem v krepitvi fundamentalističnih protestantskih sekt
  - bodo v razvitih kapitalističnih družbah druge oziroma nove religije zasenčile protestantizem
  - se bo družbena pomembnost religije v razvitem kapitalizmu zmanjševala
  - bo v razvitem kapitalizmu religija vse bolj komercializirana (npr. romanja)
12. Trditev, da so etnične identitete primordiale (*primordial*) pomeni, da
- te identitete posamezniki ne morejo izbirati, ampak jim je pripisana
  - imajo posamezniki hkrati več etničnih identitet in da jih znajo razvrstiti po pomembnosti
  - je etnična identiteta posameznika fluidna in odvisna od situacije (situacijska identiteta)
  - je od vseh identitet, ki jih imajo posamezniki, etnična praviloma najpomembnejša
13. Po K. Marxu se alienacija (odtujitev) pojavlja, ko
- postaja življenjski stil pripadnikov delavskega razreda vse bolj podoben življenjskemu stilu srednjih slojev (pobužoazenje)
  - delavci niso pravično plačani za svoje delo
  - ljudje za navezovanje medosebnih stikov uporabljajo moderno informacijsko komunikacijsko tehnologijo (npr. internet)
  - delavci pri svojem delu ne morejo uresničiti svojih kreativnih potencialov
14. Kateri od naslednjih pojmovnih parov se pogosto uporablja (npr. Aglietta in Lipietz) pri raziskovanju reprodukcije kapitalističnega načina proizvodnje?
- anomična situacija - fatalistična situacija
  - režim akumulacije - način regulacije
  - struktura - akter
  - anomična situacija - egoistična situacija
15. Kdaj se po ugotovitvah večine raziskovalcev začne v zahodnem svetu uveljavljati postfordistična organizacija proizvodnje?
- Konec osemnajstega stoletja v Veliki Britaniji
  - V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja
  - Po letu 2000
  - Postfordizem je utopična zamisel, ki se nikoli na bo uresničila
16. V središču maltuzijanstva je teza, da
- je najpomembnejši svetovni problem neskladje med številom prebivalstva in razpoložljivimi življenjskimi dobrinami
  - je posledice nizke rasti ali celo upada prebivalstva v ekonomsko visoko razvitih državah mogoče obvladati le z pritokom imigrantov
  - je gospodarska blaginja »najboljša kontracepcija«
  - je demografske probleme mogoče rešiti predvsem s prepričevanjem ljudi v ekonomsko manj razvitih držav o prednostih uporabe kontracepcijskih sredstev
17. Opredelitve terorizma se pogosto ujemajo v trditvi, da so storilci terorističnih napadov
- praviloma muslimani
  - najpogosteje spodbujeni z marksističnimi ideali
  - praviloma uživalci nelegalnih drog
  - nedržavne skupine oziroma organizacije
18. Košer pica (kosher pizza) je prepričljiv primer
- globesity*
  - kulturnega imperializma
  - kulturne hibridizacije
  - državlanskega (*civic*) nacionalizma
19. Po M. Foucaultovem pojmovanju je znanje (*knowledge*), ki ga ustvarjajo diskurzi (*discourses*), tesno povezano z/s
- relativno deprivacijo
  - absolutno in relativno revščino
  - močjo
  - družbeno zaprtostjo (*social closure*)
  - kulturno globalizacijo
20. Kateri od naslednjih Marxovih pojmov je najbolj pogosto uporabljen v sodobnih raziskavah potrošništva?
- družbena nadstavba
  - blagovni fetišizem
  - razredni boj
  - lumpenproletariat